

NARODNA BANKA NA REPUBLIKA MAKEDONIJA

Vrz osnova na ~len 69 stav 1 od Zakonot za Narodna banka na Republika Makedonija ("Slu`ben vesnik na Republika Makedonija" br.3/02, 51/03, 85/03, 40/04, 61/05 i 129/06), ~len 40 stav 3 i ~len 42 od Zakonot za devizno rabotewe ("Slu`ben vesnik na Republika Makedonija" br. 34/01, 49/01, 103/01, 54/02 i 51/03) i to~ka 9 od Odlukata za zadol`itelno izvestuvawe za raboteweto so stranstvo ("Slu`ben vesnik na Republika Makedonija" br.53/02), guvernerot na Narodna banka na Republika Makedonija donese

UPATSTVO

za na~inot na neposredno izvestuvawe za pobaruvawa i obvrski od komercijalno rabotewe so nerezi denti

1. So ova Upatstvo Narodna banka na Republika Makedonija (vo natamo{ ni ot tekst: Narodna banka) go propi { uva na~inot na neposredno izvestuvawe na rezidenti te za sostojbata i promeni te na pobaruvawata i obvrskite od komercijalno rabotewe so nerezi denti koi dospevaat vo rok do edna godina so ili bez dogovor za kredit, bez ogle d na toa dali se ve}e stasani za pla}awe ili ne.

Kako pobaruvawa i obvrski od komercijalno rabotewe so nerezi denti se smetaat si te pobaruvawa od kupuva~i-nerezi denti, odnosno obvrski kon dobavuva~i-nerezi denti nastanati vrz osnova na kupoproda`ba na stoki i uslugi kako { to se: izdadeni/primeni fakturi za izvoz/uvoz na stoki i uslugi ; naplati/pla}awa po osnov na izvoz/uvoz na stoki i uslugi; dadeni/primeni avansi po stoki i uslugi; kupeni/prodadeni pobaruvawa koi poteknuvaat od inicijalno sklu~ena komercijalna rabota i prevzemeni/otstapeni obvrski koi poteknuvaat od inicijalno sklu~ena komercijalna rabota i sl.

Pobaruvawata i obvrskite od komercijalno rabotewe vrz osnova na dogovor za kredit ili dogovor za odl`eno pla}awe so rok na dostasuvawe nad edna godina ne se predmet na izvestuvawe so ova Upatstvo tuku se predmet na izvestuvawe soglasno Odlukata za na~inot i uslovite za podnesuvawe izve{tai za sklu~eni kreditni raboti.

Pobaruvawata i obvrskite od komercijalno rabotewe koi vrz osnova na dopolnitelno sklu~eni dogovori za kredit se reklasificiraat vo dolgoro~ni, prestanuvaa da bidat predmet na izvestuvawe soglasno ova Upatstvo i se predmet na poedine~no izvestuvawe soglasno Odlukata za na~inot i uslovite za podnesuvawe izve{tai za sklu~eni kreditni raboti.

2. Rezidentite koi od komercijalno rabotewe so nerezi denti i maat pobaruvawa i obvrski soglasno to~ka 1 od ova Upatstvo, se dol`ni

da ja izvestat Narodna banka na na-in i rokovi dadeni so ova Upatstvo. Izvestuata samo one rezidenti koji neposredno nastapuvata vo transakcijate so nerezidenti, bez ogled na toa za koja smetka e sklučena transakcijata.

3. Rezidentite-izvestuata se odgovorni za pravilnost na podatocite vo izveštajate, koji treba da bidat identični so smetkovodstvenite pregledi, knjigovodstvenite ispravi i drugata dokumentacija.

Rezidentot e dolžen na barawe na Narodna banka da ja dokače pravilnost i vistinost na podatocite, vo podnesenite izveštaji vo Narodna banka, so prezentacija na soodvetna dokumentacija.

Točnost na vnesenite podatoci vo obrazecot ja potvrđuva i za istata odgovara odgovorno lice na rezidentot koji izvestuata so zaveruvawe na obrazecot so potpis i pečat.

4. Rezidentite izvestuata kvartalno, na Kvartalen izveštaj za pobaruwata i obvrski (vo natamožen tekst: obrazec KI PO), koji e sostaven del na ova Upatstvo. Istiot, ne može da se menuwata vo odnos na formata i sođinata.

Obrazecot KI PO se popolnuwata vo dva primeroka, od koji eden se dostavuvata do Narodna banka vo tvrda kopija. Narodna banka i rezidentite izvestuata može da se dogovorate i za elektronski na-in na dostavuvawe na podatocite.

5. Rok za dostavuvawe na obrazecot KI PO do Narodna banka e 30 dena po istekot na kvartalot za koji se izvestuata.

6. Rezidentot obrazecot KI PO go popolnuwata na sledniot na-in:

Opšti podatoci

“Izvestuata”: nazivot na rezidentot-izvestuata.

“Adresa”: adresata na rezidentot-izvestuata.

“Matičen broj”: matičniot broj na rezidentot-izvestuata.

“Izgotvuvača na izveštajot”: imeto i prezimeto na liceto koje go izgotvilo izveštajot.

“Telefonski broj na izgotvuvačot na izveštajot”: telefonskiot broj na izgotvuvačot na izveštajot.

“Elektronska adresa na izgotvuvačot na izveštajot”: elektronskata adresa na izgotvuvačot na izveštajot.

“Mesto i datum”: mestoto i datumot na izgotvuvawe na izveštajot.

“Period: kvartal ____ godina ____”: kvartalot i godina za koja se izvestuata.

Pobaruwata i obvrski del A i B

Izvestuata ot gi popolnuwata delovite “A. Pobaruwata” i “B. Obvrski” so podatoci za sostojbite i promenite na pobaruwata i obvrskite po komercijalno rabotewe so nerezidenti spored originalnata valuta vo koja nastanale pobaruwata/obvrskite i zemjata na nerezidentite.

Del “A. Pobaruwata”

Podatocite za pobaruwata se prikazuwata na sledniot na-in:

“A.1 Pobaruvawa od nerezi denti koi imaat 10 ili pove}e procenti u-estvo vo kapi tal ot na rezi dentot-i zvestuva~”: se vnesuvaat podatoci za pobaruvawa od direktne vlo`uva-i-nerezidenti, koi imaat 10 ili pove}e procenti u-estvo vo kapi tal ot na rezi dentot-i zvestuva~.

“A.2 Pobaruvawa od nerezi denti vo koi rezidentot- izvestuva~ poseduva 10 ili pove}e procenti u-estvo vo kapi tal ot na rezi dentot”: se vnesuvaat podatoci za pobaruvawa od nerezi denti, kaj koi rezidentot-izvestuva~ poseduva 10 ili pove}e procenti u-estvo vo kapital ot na nerezi dentot.

“A.3 Pobaruvawa od ostanati nerezi denti”: se vnesuvaat podatoci za pobaruvawa od si te ostanati nerezi denti, koi ne se pri ka`ani vo del ot A.1. i/i li A.2.

Vo koloni te od 1 do 7 se vnesuvaat sledni te podatoci :

Kolona 1 - “Valuta”: { if ri na valutite vo koi nastanale pobaruvawata, od { if rarnikot na valuti koj e sostaven del od Upatstvoto za na-inot na vr{ewe na platni ot promet so stranstvo. Vo slu-ai te koga valutata na zatvarawe na pobaruvaweto ne e ista so valutata na nastanuvaweto na pobaruvaweto, izvestuva~ite izvestuvaat vo valuta vo koja go pri ka`ale nastanuvaweto na pobaruvaweto.

Kolona 2 - “Zemja”: { if ri na zemjite od koi izvestuva~ot ima pobaruvawe vo odnosnata valuta. Pritoa, se vnesuvaat { if ri te na zemji od { if rarnikot na zemji koj e sostaven del na Upatstvoto za na-inot na vr{ewe na platni ot promet so stranstvo.

Kolona 3 - “Po-etna sostojba”: iznosot na sostojbata na pobaruvawata od nerezi denti po oddelni valuti i zemji na prvi ot den od kvartal ot za koj se izvestuva.

Po-etnata sostojba, koja sekoga{ ima pozitivno saldo, treba da e ednakva na krajnata sostojba od prethodni ot kvartal.

Vo koloni te 4 i 5: podatoci za promeni te koi nastanale vo tekot na kvartal ot za koj se izvestuva. Zgol emuvaweto se pri ka`uva so poziti ven predznak, a namal uvaweto so negati ven predznak.

Kolona 4 - “Neto transakcii”: iznosot na neto promenite na pobaruvawata od nerezi denti vrz osnova na realizirani te transakcii po komercijalno rabotewe so nerezi denti vo kvartal ot za koj se izvestuva kako { to se: promeni povrzani so izvoz na stoki i uslugi; naplati po komercijalno rabotewe; dadeni avansi po komercijalno rabotewe; otkup na pobaruvawa; poramnuvawa i sl. Ovie podatoci se pri ka`uvaat po oddelni valuti i zemji.

Vo ovaa kolona ne se vnesuvaat podatoci za reklasifikacija na pobaruvawata vo direktne investicii, dolgoro~ni krediti vrz osnova na dogovor za kredit i ednostrani otpisi.

Kolona 5 - “Ostanato”: iznosot na neto promenite koi ne pretstavuvaat realizirani transakcii po komercijalno rabotewe so nerezi denti, a koi vlijaat na sostojbata na pobaruvawata. Ovie promeni vku-uvaat reklasifikacija na pobaruvawata vo direktne investicii, reklasifikacija na pobaruvawata vo dolgoro~ni krediti vrz osnova na dogovor za kredit i ednostrani otpisi na pobaruvawa (vo slu-aj na prisilno poramnuvawe, ste~aj na nerezi dentot, zaradi odzemaweto na stoki te i sl.).

Kolona 6 - "Sostojba na krajot na periodo": iznosot na sostojbata na pobaruwata, po komercijalno rabotewe, od nerezidenti po oddelni valuti i zemji na posledniot den od kvartalot za koj se izvestuwa. Sostojbata na pobaruwata na krajot na kvartalot ja odrazuwa po-etnata sostojba i promenite koi nastanale vo tekot na kvartalot za koj se izvestuwa.

Kolona 7 - "Od koi nad edna godina": del od iznosot od "kolona 6". Ova kolona ja popolnuwaat rezidentite-izvestuwa-i koi imaat sostojba na pobaruwata kaj koi izminala edna godina od nastanuwaweto i za koi ne e sklu-en dogovor za kredit.

Del "B Obvrski"

Podatocite za obvrskite se prikauvaat na sledniot na-in:

"A.1 Obvrski kon nerezidenti koi imaat 10 ili poveje procenti u-estvo vo kapitalot na rezidentot-izvestuwa-": podatoci za obvrski kondirektnite vlo-uva-i-nerezidenti, koi imaat 10 ili poveje procenti u-estvo vo kapitalot na rezidentot-izvestuwa-.

"A.2 Obvrski kon nerezidenti vo koi rezidentot-izvestuwa- poseduwa 10 ili poveje procenti u-estvo vo kapitalot na rezidentot": podatoci za obvrski kon nerezidenti, kaj koi rezidentot-izvestuwa- poseduwa 10 ili poveje procenti u-estvo vo kapitalot na rezidentot.

"A.3 Obvrski kon ostanati nerezidenti": podatoci za obvrski konsite ostanati nerezidenti, koi ne se prikani vo delot A.1. i/ili A.2.

Vo kolonite od 1 do 7 se vnesuvaat slednite podatoci:

Kolona 1 - "Valuta": {ifri na valutite vo koi nastanale obvrskite, od {if rarni kot na valuti koje sostaven del od Upatstvoto za na-inot na vr{ewe na platnot promet so stranstvo.

Vo slu-aitete koga valutata na podmiruwa na obvrskata ne e ista so valutata na nastanuwaweto na obvrskata, izvestuwa-ite izvestuwaat vo valuta vo koja go prikale nastanuwaweto na obvrskata.

Kolona 2 - "Zemja": {ifri na zemjite kon koi izvestuwa-ot ima obvraska vo odnosnata valuta. Pritoa, se vnesuvaat {ifrite na zemji od {if rarni kot na zemji koje sostaven del na Upatstvoto za na-inot na vr{ewe na platnot promet so stranstvo.

Kolona 3 - "Po-etna sostojba": iznosot na sostojbata na obvrskite kon nerezidenti po oddelni valuti i zemji na prviot den od kvartalot za koj se izvestuwa.

Po-etnata sostojba, koja sekoga ima pozitivno saldo, treba da e ednakva na krajnata sostojba od prethodniot kvartal.

Vo kolonite 4 i 5: podatoci za promenite koi nastanale vo tekot na kvartalot za koj se izvestuwa. Zgolemuwaweto se prikauwa so poziti ven predznak, a namaluwaweto so negati ven predznak.

Kolona 4 - "Neto transakcii": iznos na neto promenite na obvrskite kon nerezidenti vrz osnova na realizirane transakcii po komercijalno rabotewe so nerezidenti vo kvartalot za koj se izvestuwa kako {to se: promeni povrzani so uvoz na stoki i uslugi; pla}awa po komercijalno rabotewe, primeni avansi po komercijalno rabotewe; prezemeni obvrski; poramnuwawa i sl. Ovie podatoci se prikauvaat po oddelni valuti i zemji.

Vo ovaa kolona ne se vnesuvaat podatoci za reklasifikacija na obvrskite vo direktni investicii, dolgoro-ni krediti vrz osnova na dogovor za kredit i ednostrani otpisi.

Kolona 5 - "Ostanato": iznos na neto promenite koi ne pretstavuvaat realizirani transakcii po komercijalno rabotewe so nerezidenti, a koi vlijaat na sostojbata na obvrskite. Ovie promeni vkluuvaat reklasifikacija na obvrskite vo direktni investicii, reklasifikacija na obvrskite vo dolgoro-ni krediti vrz osnova na dogovor za kredit i ednostrani otpisi na obvrski (vo slu-aj na prisilno poramnuvawe, ste-aj na nerezidentot, zaradi odzemaeweto na stokite i sl.).

Kolona 6 - "Sostojba na krajot na periodot": iznosot na sostojbata na obvrski te po komercijalno rabotewe kon nerezidenti po oddelni valuti i zemji na posledni ot den od kvartalot za koj se izvestuva. Sostojbata na obvrskite na krajot na kvartalot ja odrazuva po-etnata sostojba i promenite koi nastanale vo tekot na kvartalot za koj se izvestuva.

Kolona 7 - "Od koi nad edna godina": del od iznosot od "kolona 6". Ovaa kolona ja popolnuvaat rezidenti te-izvestuva-i koi imaat sostojba na obvrski kaj koi izminala edna godina od nastanuvaweto i za koi ne e sklu-en dogovor za kredit.

Vo prodol`enije se navedeni smetki na koi spored Smetkovni ot plan za stopanski subjekti se evidentiraat pobaruwata i obvrskite po komercijalno rabotewe so nerezidenti. Vo slu-aj na promena na Smetkovni ot plan soodvetno se menuvaat i navedenite smetki.

Ramkovni smetki za pobaruwawa

- del 110 ^ekovi (primeni od nerezidenti)
- del 111 Meni ci (primeni od nerezidenti)
- 121 Pobaruwawa od kupuva~ite vo stranstvo
- del 140 Pobaruwawa od povrzani subjekti (po komercijalni raboti od povrzani subjekti-nerezidenti)
- del 144 Pobaruwawa po osnov na komisi ona i konsignaci ona prodaba (za prodadene stoki vo stranstvo)
- del 026 Avansi za materijalni sredstva (dadene na nerezidenti za opredmeteni osnovni sredstva)
- del 016 Avansi za nematerijalni sredstva (dadene na nerezidenti)
- 370 Avansi, depoziti i kaucii za surovini i materijali, rezervni delovi, siten inventar, ambala`a i avtogumi (dadene na nerezidenti)
- 670 Dadene avansi, depoziti i kaucii za nabavka na stoki (dadene na nerezidenti)
- 153 Dadene krediti, depoziti i kaucii (izvoz na stoki i uslugi na kredit; depoziti i kaucii za iden uvoz na stoki i uslugi do edna godina)

Ramkovni smetki za obvrski

- del 210 Obvrski za izdadene ~ekovi (na nerezidenti)
- del 211 Obvrski za izdadene meni ci (na nerezidenti)
- 221 Obvrski sprema dobavuva~i vo stranstvo

- del 222 Obvrski prema dobaviva-i za nef akturirani stoki, materijali i uslugi (kon nerezidenti)
- del 240 Obvrski prema povrzani subjekti (po komercijalni raboti od povrzani subjekti-nerezidenti)
- del 244 Obvrski po osnov na komisi ona i konsignaci ona prod`ba (za stoki vo sopstvenost na nerezidenti)
- del 223 Primeni avansi (od nerezidenti)
- del 251 Kratkoro~ni obvrski po osnov na zaemi i krediti vo stranstvo (uvoz na stoki i uslugi na kredit; depoziti i kaucii za i den izvoz na stoki - do edna godi na)

Gorenavedenite smetki pretstavuvaat prepora~ana ramka za izvestuvawe. I zvestuva~ot treba da vclu~i sostojba i promeni i od drugi smetki na koi gi prik`uva pobaruvawata i obvrskite od komercijalno rabotewe so nerezidenti.

Sostojbata i promenite koi proizleguvaat od reklasifikacija na tekovnite dostasuvawa na dolgoro~nite obvrski i pobaruvawa vo kratkoro~ni ne se predmet na izvestuvawe soglasno ova Upatstvo.

Zavr{ ni odredbi

7. Ova Upatstvo vleguva vo sila so denot na objavuvaweto vo "Slu`ben vesnik na Republika Makedonija", a }e se primenuva od 01.04.2007 godi na.

Prvi zve{ taen peri od za koj treba da se izvestuva po ova Upatstvo e prvi ot kvartal od 2007 godi na.

U.br. 10
Od 28.03.2007 godi na
Skopje

M-r Petar Go{ev
Guverner